

El camí ramader (ALDC, III, 700. El camí ramader)

El 'camí de transhumància per on els ramats es desplacen anualment cap a les terres baixes a l'hivern o cap a les muntanyes a l'estiu' coneix diversitat de noms: els més estesos al Principat i a la Catalunya del Nord són *camí ramader*, *carrerada* i *cabanera*; al País Valencià, *assagador*, *vereda* i *senda*; al tortosí, *lligallo*. Notem que algunes respostes han sofert interferència amb 'camí públic'.

El determinant del *camí ramader* (o *pas ramader* 9, 10, 15, 19) és un der. de *ramat* i alterna amb *camí de bens* 19, ~ *d'anyells* 37, ~ *d'animals* 106, ~ (o *pas*) *del bestiar* 89, 130-132, 134, 138, 139, 142, ~ *de la dula* 169 ('ramat comunal' < àr. vg. DŪLA 'torn, tanda [en el pasturatge de bestiar]'); ~ *de Xàtiva* 174, que indica la direcció; ~ *real* 179, o, per trencament del hiat, ~ *ral* 8, 22, 28, 46, 97; ~ *veïnal* 20, 91, 115, 157 (var. ~ *viïnal* 133, per assimilació); també es coneixen els der. *caminal* 66 i *caminera* 85.

Carrerada (var. *camí de carrerada* 53, *carrerada ramadera* 113; *carregada* 8) és un der. de *carrera* 6, 59 (var. *camí de carrera* 53), que procedeix de (VIA) CARRARIA, pròpiament 'camí per a carros', amb extensió de sentit; *carrerassa* 151 també n'és un derivat.

Cabanera (var. *cabanyera* 116, 118, 122, 125, *pas de cabanyal* 131, 132, 134) és der. de *cabana* (o *cabanya*), del llat. CAPANNA, amb vacil·lació en la palatalització del grup

-NN-, mot que de 'cabana' va passar a 'gran ramat', 'ramat que va a les cabanes de muntanya' i 'gran camí que segueix el ramat transhumant'.

El val. *assagador* (7 ocurrences amb [a] de la segona vocal enfront de 12 amb [e]), amb les var. *camí assegador* 181, *assirgador de bestiar* 137, i, amb evident homonimització, *camí de segadors* 155, deriva de l'àr. SĀGA 'part posterior'. *Vereda* (var. *verea* 186, 188, 189) és un manlleu al cast. (o arag.). *Senda* (< llat. SEMITA, veg. mapa 440), amb els der. *sender* 1, *sendera* 146, té tradició medieval, però el seu manteniment podria estar en relació amb l'arag., on té una notable extensió.

Lligallo (var. *pas de lligallo* 136) prové de l'arag. *lligallo*, on era una institució que reunia els pastors per a tractar assumptes referents a la ramaderia i que es va estendre a Morella i Tortosa desviant el seu significat cap a 'camí ramader' (Veny, 1991 b: 110-111).

Altres mots: *camí rabadà* 50 (*rabadà* 'ajudant del pastor' < àr. RABB AD-DĀ'N 'el dels moltons'); *costera* 190, pel lloc on passa el camí ramader; *passador* 124 i *passatge* 85, potser mots aproximatius.

Són mots normatius *camí ramader*, *carrerada*, des del DG₁, 1932, i *lligallo*, des del DIEC₁, 1995.

